

Prinz Eugen nehézcirkál - A szerencsés hajás

Contributed by Sebestyén Gábor

2004. October 19. Tuesday 18:45

Last Updated 2007. November 19. Monday 20:38

There are no translations available

A "J" jelzésű hajás 1936 őszén kezdte meg a Hipper osztály harmadik tagjaként. A németek olyan nevet szerettek volna választani a hajásnak, mely szimbolizálja a történelmi kapcsolatokat az Ostmark-al, vagyis Auszriával (és ezáltal tulajdonképp az Osztrák-Magyar Monarchiával). Ezért eredetileg a Tegethoff nevet szánták a hajásnak. Tegethoff admirális azonban 1866-ban Lissa-nál elgőcsőfos vereséget mért az olasz flottára, így - nem akarván megsérteni a szövetséges olaszok érzszeit - a németek máis nevet választottak. A "J" jelzésű hajás Ágy nevezésházres tábornok, a "nemes lovag", Szavojai Jenő herceg [1663-1736] utján.

A Prinz Eugen-t 1938 augusztus 22-én bocsátották vízre. Az eseményt egybekötötték Horthy Miklós iogatója (aki az osztrák-magyar flotta utolsó főparancsnoka volt), Ágy a 'keresztanya' nem volt máis, mint Horthy Miklós.

A vízrebocsátás 1938-ban.

A hajás, a további szerelési munkálatok elgőse utján, 1940 augusztus 1-én állt-tották szolgálatba.

A Prinz Eugen 1940-ben

A kőnfőle gyakorlatok és tesztek végrehajtása utján az első bevetésre 1941 május 18-án került sor. Ez volt a házres/házrhedt 'Rheinbung', melyet a Bismarck házsrőhajásjaként hajtott végre.

Bismarck a Prinz Eugen-ről főnyképezve.

Május 24-én az esti órákban a Bismarck-on tartózkodó flottaparancsnok állt tevőkenységre utastotta a Prinz Eugen parancsnokát. A kő hajás szótváltás mint tudjuk a Bismarck végül elsőlyedt. A Prinz Eugen pedig további cirkált az éceán, de nem tudott elsőlyeszteni egyetlen ellenséges hajás sem. Végül kázánproblémák miatt ján elsején befutott Brestbe. Brest, 1941 06.01

Á

Itt tartózkodott 1942 januárjájig, mikor az álllandó jellegű iágitámadások miatt Hitler parancsot adott, hogy a Scharnhorst és Gneisenau csatárlát, valamint a Prinz Eugen-t Norvégia ba kell vinni a La Manche-on keresztül. Ez volt a 'Cerberus' hadművelet (melyet 'Csatornafutam'-nak is ház-vnak), mely 1942 február 11-én kezdődött. A németek hatalmas kőzátot választak, hisz a csatorna Dover és Calais között ssze 40 kilométer széles.

Fennállt a veszély, hogy a I. világháború tengeri fedezet ellenére az angolok koncentrált támadást indítanak a hajóromok ellen. A múlt év júniusában nem történt semmi. Pontosabban az angolok február 12.-én, a déli irányban egy I. világháború felderítő 'vadász' a német hajókat a Somme vonalában a belga partoknál. A katonák azonban ekkor már távol volt a csatorna legszűkebb részén és a sebességben indított brit támadásokat visszaverték. Itt érdemes megemlíteni, hogy ebben a hadműveletben halt meg Esmond Knight parancsnok is, aki repülőgéppel azt a torpedót indította 1941 májusában, mely megrongálta a Bismarck kormánylapátját, ezzel irányváltásra kótelelné tette a hajót. Itt sajnos nem volt szerencsés. Az általa irányított repülőgéppel (6 Swordfish torpedóvető gép) a németek lelőtték. A parancsnok tetőn posztumusz Viktória-keresztet kapott. A torpedónetánál is egyébként a mai napig felrögzítve az angolok, hogy elszalasztottak egy remek lehetőséget a németekkel való szembejövélésre. Ha a hajók és a repülőgépek nem is aknájk legalább 'sikereket' értek el. A Scharnhorst kótszer, a Gneisenau egyszer futott aknára.

Á

A Scharnhorst és Gneisenau csatáiról, valamint a k-ső hajók a Prinz Eugen hádjáiról fókuszpeze a 'Csatornafutam' alatt.

Közlekedésle kiérő manőverek után a Prinz Eugen február 23.-án érte el a norvégiai Drontheim fjordot. A fjord bejárata előtt a Trident nevű brit tengeralattjáró megtorpedázta a hajót. A sőrályos volt. A hátsó rész nagyobbik felét egyszerre le kellett venni és ideiglenes vízszintes falat építeni. Ezzel egyúttal egy ideiglenes kormányzóvető is beépítettek, melyet a legénység kényszerűen a fedélzeten a másként tett.

A Prinz Eugen május 16.-án indult el Kielbe a végleges javítások elvégzésére. Az ideiglenes kormányzó kezelő matrózokat alaposan megizzasztotta az a 46 brit bombázó és torpedóvető, mely a központi koncentrált támadást intézte a hajó ellen. Akármilyen hihetetlen is, de sikerült elkerülni az ésszes bombát és torpedót. A hajó május 18.-án érkezett Kielbe és ott is maradt a javítások elvégzéséig, vagyis 1942 októberéig. 1942 októberétől 1943 januárjáig a Prinz Eugen német vizeken tartózkodott. 1943 január 9.-én és 25.-én két kitörési k-sőletet hajtott végre a Scharnhorst csatáiról és a Kattegat-on és Skagerrak-on. Mindkét k-sőletet svéd hajók és repülőgépek észlelték, így mindkét műveletet fókuszpeze a k-sőletet.

A Scharnhorst a Prinz Eugen-ről fókuszpeze az egyik áttörési k-sőlet alatt.

A Prinz Eugen 1943 februárjától a német flotta kiközponti-katonák zászíshajója lett és a háború végéig hagyta a Balti tengert táborát. A hajón nem csak az ójoncokat köpeztek ki, hanem újfajta fegyvereket és radarrendszereket is teszteltek.

Tesztradar a Prinz Eugen előlső felépítményén.

A háborús szolgálatot egy rövid kőzítésként zavarta meg. 1943 májusában egy, a Barents tengeren vett vesztes csatában, Hitler déli háború megparancsolta, hogy vízszintes csavassal a német flotta hajóit. A Prinz Eugen-t így rövid időre távolították a flotta hajóinak jegyzékéből. A múlt év júniusában az új főparancsnok, Dönitz admirális, meggyőzte Hitlert, hogy

vissza esztelen parancsát. A Prinz Eugen-en további folyhatott a kiképzés az új fegyverek, például a 40mm-es légvédelmi légveg tesztje. A viszonylag nyugalmas háttérben 1944 júniusában történt. A Prinz Eugen-ből, a Lützow-ból, az Admiral Scheer-ből a 6. rombolóflottilla hajóiból megalakították a Kettes Harccsoportot (a vezénylő altengernagy utánpótlás Thiele Harccsoportnak is nevezték). A tengeri útközlekedésre nem került sor. Amikor a szovjet Vörös Hadsereg megkezdte előrenyomulását Finnországra, a Baltikumba és Kelet-Poroszországra, a harccsoportot a parton előretérítve szétválasztották az egyes egységek ellen vetették be. A Prinz Eugen számára bevetésen vett részek sorban partokat támadott. Ebből a legsikeresebb Tukum bombázása volt 1944 augusztus 19-20-án. A kilátást látó csapatok 80%-a talált. Az egyetlen tengeri bevetésre 1944 szeptember 20-án került sor. A Prinz Eugen károsítást szenvedett egy hat tonna súlyú ágyúkonvojnak, melyek az ón. német lappföldi hadsereg nehéz felszerelését szállított Finnországra. A károsítást okozta az az ón. német fegyverszállítást károsították az oroszok és szembefordultak a hitleri németországgal. A művelet után további folyt a szétválasztás a balti tengeri részén. Ennek során 1944 október 15-én a Gotenhafen-be (ma Gdynia) való visszatérés során a Prinz Eugen legújabb és majdnem teljesen újított a Leipzig kábelnyakcsatlakozás.

A kábelnyakcsatlakozás az újított és utánpótlás. A szétválasztás kábelnyakcsatlakozás 14 órán át tartott.

A Prinz Eugen orrát kevesebb mint 30 nap alatt megjavították, a Leipzig-et viszont Danzig-ba (ma Gdansk) vitték és a kikötőben ón. parti erődöt használták.

A szétválasztás Leipzig a Gdansk-ba benyomuló szovjet csapatokat elűzte.

A háború végére 1945 április 4-én jött el a Prinz Eugen és legénysége számára. Ekkor támadták utóljára a part előrenyomuló szovjet egységeket és itt szenvedték el az utolsó - 12 fős - veszteséget. Mivel a főtámaszok elfogyottak, a Prinz Eugen elszállt Swinemünde-be, majd Koppenhágába ment. Itt kivonták a szolgálatból 1945 május 7-én. Majd brit felügyelet alá került május 9-én.

Koppenhága, 1945 május 9. A megmaradt részert brit parancsra kirakják.

A Prinz Eugen-t brit kísérettel Wilhelmshaven-be küldték 1945 május 26-án. Ott szétválasztották, ahol a szétválasztások szakértői a nyár folyamán alaposan megvizsgálták. Majd ezután egy kissé komikus epizód következett. A német flotta megmaradt hajóit a nagy győztes nagyhatalom felosztotta egymás között. A Prinz Eugen olyan állapotban volt, hogy mindegyik magának akarta. Végül a 'győztes' nevűt egy kalapból választották ki. Így került a Prinz Eugen 1945 december 13-án az Egyesült Államok haditengerészetéhez, mely 1946 január 5-én állította szolgálatba.

USS Prinz Eugen IX-300

A hajót elszállt Bostonba, majd Philadelphiába vitték. Itt a hajó berendezéseit az amerikai szakemberek átvizsgálták.

Az 'A' légvégtoronyból eltávolították a csöveket további vizsgálatra.

A Prinz Eugen ezután a Panama csatornájn át a Csendes-óceánra került. A 'szerencsés hajás' szerencséje itt sajna véget ért. 1946 június 9.-én a Bikini atoll-ra került, ahol egyike lett azoknak a hajásoknak, melyeket atombomba tesztekhez használtak fel. Az első tesztre 1946 június elsején került sor. Egy B-29-es bombázás atombombát dobott a tesztflottára. A Prinz Eugen ezt még kis sérülésekkel megúsza, noha a hajás test radioaktív volt és védőruha nélkül nem lehetett távolból a fedélzetre lépni.

A tesztflotta elhelyezése a második robbantás során.

A második teszt 1946 június 25.-én történt. Ez vezérelt robbantás volt és ez már súlyos sérüléseket okozott. A hajás tüzés illesztései megroppantak és számos keletkezett, melyeken át vezérelt a hajásba. Ez vezetett oda, hogy december 21.-én egy vihar során a hajás amúgy is súlyos tüzésre még tovább vezérelt és lassan felélt az első helyen a Kwajalein lagúnában, ahová a tesztek után vitték. A roncs a mai napig ott található a lagúnában. Olyan helyen súlyos el, hogy a tüzés hajtás része a kormánylapáttal és a hajás csavarokkal együtt kilátszik a vízben. A roncs azonban igen rossz állapotban van. Noha egy 1974-es felmérés szerint a sugárzás már annyira lecsökkent, hogy védőruha nélkül is meg lehet közelíteni, ezt mégsem ajánlják. Fennáll a veszélye ugyanis, hogy fejjel lefelé fekvő hajás rozsdásodás felépítésénél egyszer csak nem bírja tovább a terhelést és szétszór. A német tengeresz szöveg közzétételére 1978-ban a jobboldali hajás csavart eltávolították a roncsról és német metorszögbe kerülték, ahol Kielben a tengereszek emlékművet állítottak.

A felborult Prinz Eugen

Á

A cikk elején és a cikkben is többször említettem, hogy a Prinz Eugen-t 'szerencsés hajás'-nak hívták. Hogy miért? Nos, nem súlyosított el egyetlen ellenséges hajás sem. A Bismarck-al végzett akcióján kívül még jelentősebb hadműveletben az ellenség ellen nem is vett részt. Még a 'csatornafutam' is inkább taktikai műveletnek tekinthető, morális győzelmet hozott a németeknek. Hát akkor miért hívták? Azért, mert gyakorlatilag a német flotta egyetlen nagy felszáni egysége volt, mely jászformáján sérüléstelenül érte meg a hajboró végét. Ez pedig a kiterjedt művelet figyelembe véve talán tovább volt mint szerencse.

Felhasználható forrás: www.prinzeugen.com Warship Pictorial 21-es szám: Kriegsmarine Prinz Eugen